

ปัญหาการยึดทรัพย์สินเกินส่วนที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องรับผิดชอบ

นางสาวพิมล แสงพิสิทธิ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-519-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

16749017

**PROBLEMS OF WRIT FIERI FACIAS WHEN SEIZED PROPERTY'S
VALUE EXCEEDS JUDGEMENT DEBT**

Miss Phimol Saengpisit

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-519-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ปัญหาการยึดทรัพย์สินเกินส่วนที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาดังรับผิดชอบ
โดย   นางสาวนิมล แสงนิสิทธิ์
ภาควิชา   นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุธา วัฒนะชีวะกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   อาจารย์ไกรสร บารมีอวยชัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....
.....   คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤกษ์สุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
.....   ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

.....
.....   อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มรุธา วัฒนะชีวะกุล)

.....
.....   อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ไกรสร บารมีอวยชัย)

.....
.....   กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

.....
.....   กรรมการ
(อาจารย์ สมชาย พงษ์ษา)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พิมพ์ แสงพิสิทธิ์ : ปัญหาการยึดทรัพย์สินเกินส่วนที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องรับผิดชอบ
(PROBLEMS OF WRIT FIERI FACIAS WHEN SEIZED PROPERTY'S VALUE
EXCEEDS JUDGMENT DEBT) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.มูรธา วัฒนะชีวะกุล,
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์ไกรสร บารมีอวยชัย, 181 หน้า.
ISBN 974-631-519-6

กระบวนการบังคับคดีโดยการยึดทรัพย์สินเป็นกระบวนการที่นำมาใช้เพื่อบังคับให้ลูกหนี้
ตามคำพิพากษาปฏิบัติตามชำระหนี้เงินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ดังนั้น กระบวนการดังกล่าว
ควรเป็นกระบวนการที่เป็นธรรมและชัดเจนต่อผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีทุกฝ่าย

ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการยึดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งใน
ประเทศไทย ก่อให้เกิดปัญหาการยึดทรัพย์สินเกินส่วนที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องรับผิดชอบ เนื่องด้วย
ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดวิธีการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเท่าที่เพียงพอแก่การชำระหนี้
จึงทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกซึ่งมิได้เป็นคู่ความในกระบวนการ
พิจารณาในการที่ทรัพย์สินของตนถูกยึดเกินความจำเป็น และในขณะเดียวกันก็มิได้เป็นกระบวนการที่
ให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาให้ได้รับชำระหนี้ครบถ้วนตามจำนวนหนี้ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา
หรือคำสั่งของศาลด้วย ผู้เขียนได้วิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวและเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่เหมาะสม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต ..... พิมพ์แสงพิสิทธิ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... ผศ.มูรธา วัฒนะชีวะกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... อาจารย์ไกรสร บารมีอวยชัย

##C370370 : MAJOR LAW

KEY WORD: SEIZE PROPERTY / VALUE EXCEEDS / DEBTOR / JUDGMENT DEBT

PHIMOL SAENGPISIT : PROBLEMS OF WRIT FIERI FACIAS WHEN SEIZED
PROPERTY'S VALUE EXCEEDS JUDGMENT DEBT. THESIS ADVISOR :
ASSIST. PROF. MOORATA WATANASHEEVAKUL, CO-ADVISOR : LECT.
KRAISORN BARAMEEOUYCHAI, 181 pp. ISBN 974-631-519-6

Procedure for the execution of judgment by writ of fieri facias is the process to enforce a debtor by judgment to conduct pecuniary performance according to the judgment or court order. Such procedural law and its process must be fair and lucid to ensure justice for all parties concern.

This study uncovered the undesirable fact that the procedure for the execution of judgment by writ of fieri facias according to the provisions of the Civil Procedure Code of Thailand lacks necessary legal provision to facilitate the process of seizing property of a debtor by judgment for the only amount sufficient to cover the judgment debt. Unfairness thereby resulted from excessive seizing of debtor and third person's property. At the same time, such procedure does not give any adequate assistance and protection to the judgment creditor for the whole performance of debt according to the judgment or court order. The author analyzed the aforesaid problems and recommends the suitable amendments to the Civil Procedure Code.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิติ.....พิชิต ธรรมศิริ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุธา วัฒนะทีวะกุล และท่านอาจารย์ไกรสร บารมีอวยชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลาให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีตลอดมา จนทำให้ผู้เขียนสำเร็จการศึกษา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ และท่านอาจารย์สมชาย พงษชา ซึ่งได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้ความรู้ คำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณกรมบังคับคดีที่อนุญาตให้ผู้เขียนลาศึกษาต่อ เป็นเวลา 6 เดือน ขอขอบพระคุณ คุณสมเจตน์ หิริโอดีป๊ะ ผู้อำนวยการกองบังคับคดีแห่ง 1 คุณทินกร โกพลรัตน์ หัวหน้าฝ่าย 3 กองบังคับคดีแห่ง 1 ผู้บังคับบัญชา ขอขอบคุณ คุณอรุณี คุณสุจิตรา คุณชูศักดิ์ คุณสมิตรา คุณอรนุช คุณอรรวรรม คุณรสวันต์ คุณทิพย์มงคล คุณศรัณยู คุณมยุรี และคุณปาวจรรย์ ที่มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี และขอขอบคุณ คุณศรัณย์ อธิวัฒน์ ที่มีส่วนช่วยเหลือในการแปลตำราภาษาอังกฤษบางส่วนให้แก่ผู้เขียน

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา และพี่ ๆ ซึ่งสนับสนุน และให้กำลังใจผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
สมมติฐาน	6
วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
2. แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการยึดทรัพย์สิน	9
แนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล	9
1. สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลตามประวัติศาสตร์สากล	14
2. สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลตามประวัติศาสตร์ไทย	15
ข้อจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล	18
ประวัติและความเป็นมาของการยึดทรัพย์สินในประเทศไทย ...	21
1. สมัยสุโขทัย	21
2. สมัยกรุงศรีอยุธยา	22
3. สมัยรัตนโกสินทร์ถึงปัจจุบัน	24

หลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษาของศาล	30
3. หลักเกณฑ์และวิธีการยึดทรัพย์สิน	36
ลักษณะทั่วไปของการยึดทรัพย์สิน	36
ทรัพย์สินที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาอาจนำยึดเพื่อการชำระหนี้ ...	44
ข้อจำกัดการยึดทรัพย์สิน	55
1. ห้ามยึดทรัพย์สินเกินกว่าที่พอจะชำระหนี้	55
2. ห้ามยึดทรัพย์สินซ้ำ	71
วิธีการยึดทรัพย์สิน	72
1. การยึดเอกสารหรือสิ่งหามทรัพย์สินมีรูปร่าง	73
2. การยึดอสังหาริมทรัพย์	74
ความมีผลของการยึดทรัพย์สิน	80
ผลของการยึดทรัพย์สิน	81
4. ปัญหาการยึดทรัพย์สินเกินส่วนที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องรับผิดชอบ :	
บทวิเคราะห์	83
ส่วนที่ 1 : ปัญหาการยึดทรัพย์สินสิ่งใดสิ่งหนึ่งของลูกหนี้ตาม	
คำพิพากษาซึ่งมีราคาสูงกว่าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นจำนวนมาก..	84
: ความหมายของคำว่า "กรรมสิทธิ์"	84
1. หลักการการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเท่าที่	
เพียงพอแก่การชำระหนี้ และขอบเขตความรับผิดชอบ	
เจ้าพนักงานบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา	
ความแพ่ง มาตรา 284 เป็นหลักการที่เป็นธรรม ชัดเจน	
และเหมาะสมหรือไม่	87

1.1	หลักการการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เท่าที่เพียงพอแก่การชำระหนี้ เป็นหลักการที่เป็น ธรรมและชัดเจนหรือไม่	87
1.2	ของเขตความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานบังคับคดี เป็น หลักการที่เหมาะสมและเป็นธรรมหรือไม่	91
2.	วิธีการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเท่าที่เพียงพอ แก่การชำระหนี้และขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าพนักงาน บังคับคดีควรเป็นเช่นไร	94
2.1	วิธีการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเท่าที่ เพียงพอแก่การชำระหนี้	95
2.2	ขอบเขตความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ เหมาะสม	104
3.	มาตรการบังคับให้มีการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตาม คำพิพากษาเท่าที่เพียงพอแก่การชำระหนี้	107
ส่วนที่ 2 : ปัญหาการยึดทรัพย์สินซึ่งลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็น เจ้าของร่วมกับบุคคลภายนอก		113
: ความหมายของคำว่า "กรรมสิทธิ์ร่วม"		114
1.	การยึดทรัพย์สินซึ่งลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็น เจ้าของร่วมกับ บุคคลภายนอกซึ่งมิได้เป็นคู่ความในกระบวนการพิจารณา เป็น หลักการที่เป็นธรรมต่อบุคคลภายนอกหรือไม่	120
2.	วิธีการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเท่าที่เพียงพอ แก่การชำระหนี้ ในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นเป็นของลูกหนี้ตาม คำพิพากษาและบุคคลภายนอก	133
3.	มาตรการบังคับให้มีการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เท่าที่เพียงพอแก่การชำระหนี้ ในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นเป็นของ	

ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอก	135
✓ ส่วนที่ 3 : ปัญหาการยึดทรัพย์สินของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งมี หลักประกันการชำระหนี้	136
: ความหมายของคำว่า "บุริมสิทธิ"	137
: ความหมายของคำว่า "จำนอง"	138
: ความหมายของคำว่า "จำนำ"	140
: ความหมายของคำว่า "สิทธิยึดหน่วง"	141
✓ 1. การยึดทรัพย์สินอื่น ๆ ของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งมี หลักประกันการชำระหนี้ เป็นหลักการที่เป็นธรรมและ เหมาะสมต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาและเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งไม่มีหลักประกันการชำระหนี้หรือไม่	143
2. วิธีการนำยึดทรัพย์สินของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งมี หลักประกันการชำระหนี้ที่เหมาะสมและเป็นธรรม	149
3. มาตรการบังคับให้มีการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตาม คำพิพากษาที่เป็นหลักประกันการชำระหนี้ก่อน	151
ส่วนที่ 4 : ปัญหาการประวิงการบังคับคดี	155
1. ปัญหาการประวิงการบังคับคดีอันเกิดจากทบทบัญญัติของ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 296 วรรคสอง ..	156
2. ปัญหาการประวิงการบังคับคดีอันเกิดจากทบทบัญญัติของ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 288	158
ส่วนที่ 5 : ปัญหาอื่น ๆ	161
1. ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี	161
2. หลักการการไต่สวนลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่น ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 277	162

3. หลักการการตั้งผู้จัดการอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 307	166
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	169
รายการอ้างอิง	175
ประวัติผู้เขียน	181

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย